

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนนายร้อย จปร. และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การสุ่มตัวอย่าง ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. ชั้นปีสุดท้าย 179 คน และกลุ่มนิสิตชายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีสุดท้าย 283 คน เฉพาะกลุ่มนี้ได้จัดแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ 4 กลุ่ม โดยที่แต่ละกลุ่มมีคุณสมบัติในด้านวิชาการที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีดังต่อไปนี้คือ นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ จำนวน 56 คน นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ ทั้งหมดจำนวน 80 คน นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ ทั้งหมดจำนวน 76 คน นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ ทั้งหมดจำนวน 71 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้ใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation) ที่ของพรต อยู่ประเสริฐ ดัดแปลงเป็นภาษาไทยมาจากต้นฉบับของรัสเซล เอ็น คาสเซิล (Russel N. Cassel) และ เอ็ดเวิร์ด เจ. สแตนคิก (Edward J. Stancik) และใช้ในการวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2511 แบบประเมินความ

สามารถในการเป็นผู้นำประกอบด้วยสถานการณ์สมมุติ 48 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ แต่ละคำตอบจะแสดงถึงลักษณะความเป็นผู้นำแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ ลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ ได้แก่

1. แบบเสรีนิยม (Laissez-Faire)
2. แบบประชาธิปไตย (Democratic-Cooperative)
3. แบบอัครนิยม-ยอมตาม (Autocratic-Submissive)
4. แบบอัครนิยม-ก้าวร้าว (Autocratic-Aggressive)

แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ มีความตรงตามปรากฏ (Face Validity) ความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content Validity) และหาความเที่ยงแบบสอบซ้ำ (Test-retest Reliability) ของลักษณะความเป็นผู้นำแบบต่าง ๆ การตอบให้นักศึกษาตอบทั้ง 48 ข้อ แต่ละข้อเลือกเพียง 1 ตัวเลือกจาก 4 ตัวเลือก การตรวจให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน นักศึกษาแต่ละคนจะมีคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ รวมคะแนนทั้ง 4 แบบแล้วต้องได้ 48 คะแนน

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำให้กับนักเรียนนายร้อย จปร. ชั้นปีสุดท้าย 200 ชุด ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 179 ชุด และส่งให้กับนิสิตชายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีสุดท้าย 400 ชุด ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 283 ชุด จำนวนแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำได้รับกลับคืนมาทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 77 ของจำนวนทั้งหมด และคัดฉบับที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 451 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำจะเป็นคะแนนลักษณะผู้นำทั้ง 4 แบบ คะแนนเหล่านี้แบ่งเป็นคะแนนของนักศึกษาจากกลุ่มต่าง ๆ คือ คะแนนของนักเรียนนายร้อย จปร. 170 ชุด คะแนนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 1 55 ชุด คะแนน

ของนิติจุฬาฯ กลุ่มที่ 2 80 ชุด นิติจกลุ่มที่ 3 76 ชุด และกลุ่มที่ 4 70 ชุด
 คะแนนที่ได้นำมาทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยลักษณะความ
 เป็นผู้นำแต่ละแบบระหว่างกลุ่มต่อไปนี้เป็นคือ ระหว่างนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ นักเรียนนายร้อย
 จปร. และนิติจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด และระหว่างนักเรียนนายร้อย จปร. และ
 นิติจจุฬาฯ ที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
 (One - Way Analysis of Variance) กับวิธีของคินแคน (Duncan's Multiple
 Range Test)

ชอคนพบ

1. ผลการศึกษาจกอันดับคะแนนเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบของ
 นักศึกษาในกลุ่มเดียวกัน จากกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. และนิติจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ทั้งหมด ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มต่างก็มีลักษณะแบบประชาธิปไตยสูงสุด แบบเสรีนิยมอยู่ใน
 อันดับสอง แบบอักษนิยม-ยอมตามอยู่ในอันดับสาม และแบบอักษนิยม-ก้าวร้าวอยู่ในอันดับ
 ต่ำสุดเช่นเดียวกัน
2. ผลการจกอันดับคะแนนเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบของนักศึกษา
 ในกลุ่มเดียวกัน จากกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. และนิติจจุฬาฯ แยกเป็นรายกลุ่ม
 4 กลุ่ม ปรากฏว่า นักศึกษาทุกกลุ่มต่างก็มีลักษณะแบบประชาธิปไตยสูงสุด และนักเรียน
 นายร้อย จปร. นิติจจุฬาฯ กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ต่างก็มีลักษณะแบบเสรีนิยมอยู่ใน
 อันดับสอง แบบอักษนิยม-ยอมตามอยู่ในอันดับสาม แบบอักษนิยม-ก้าวร้าวอยู่ในอันดับต่ำสุด
 ส่วนนิติจจุฬาฯ กลุ่มที่ 1 มีลักษณะแบบอักษนิยม-ยอมตามอยู่ในอันดับสอง แบบเสรีนิยม
 อยู่ในอันดับสาม แบบอักษนิยม-ก้าวร้าวอยู่ในอันดับต่ำสุด และนิติจจุฬาฯ กลุ่มที่ 2 มี
 ลักษณะแบบอักษนิยม-ยอมตามอยู่ในอันดับสอง แบบอักษนิยม-ก้าวร้าวอยู่ในอันดับสาม และ
 แบบเสรีนิยมอยู่ในอันดับต่ำสุด
3. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนนายร้อย จปร. และนิติจ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมดในแต่ละแบบ ปรากฏว่า นักศึกษา 2 กลุ่มนี้มีลักษณะความ
 เป็นผู้นำทั้ง 4 แบบไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

4. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนนายร้อย จปร. และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นรายกลุ่ม 4 กลุ่ม ในแต่ละแบบ ปรากฏผลดังนี้

4.1 ลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 4 สูงกว่า นิสิตทุกกลุ่ม ($P < .01$) และนิสิตกลุ่มที่ 2 ต่ำกว่าทุกกลุ่ม ($P < .01$)

4.2 ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 3 สูงที่สุด และสูงกว่านิสิตกลุ่มที่ 4 นิสิตกลุ่มที่ 2 ($P < .01$) และนิสิตกลุ่มที่ 1 ($P < .05$) แต่ไม่มีความแตกต่างกับนักเรียนนายร้อย จปร. ($P > .05$) และ นิสิตกลุ่มที่ 4 ต่ำกว่าทุกกลุ่ม ($P < .01$)

4.3 ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนนิยม-ยอมตามของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 2 สูงที่สุด และสูงกว่านิสิตกลุ่มที่ 4 นักเรียนนายร้อย จปร. ($P < .01$) และนิสิตกลุ่มที่ 3 ($P < .05$) แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ 1 ($P > .05$) ส่วนนิสิตกลุ่มที่ 4 ต่ำสุด ซึ่งต่ำกว่านิสิตกลุ่มที่ 1 และนิสิตกลุ่มที่ 2 ($P < .01$) แต่ไม่แตกต่างกับนิสิตกลุ่มที่ 3 และนักเรียนนายร้อย จปร. ($P > .05$)

4.4 ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนนิยม-ก้าวร้าวของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มที่ 2 สูงกว่านิสิตทุกกลุ่ม ($P < .01$) ส่วนนิสิตกลุ่มที่ 3 ต่ำกว่าทุกกลุ่ม ($P < .01$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษากิจการอันคับคั่งลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบของนักศึกษาในกลุ่มเดียวกันทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนนายร้อย จปร. และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งหมด หรือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นรายกลุ่ม ปรากฏว่าต่างก็มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการในการแก้ไขทัศนปัญหา โดยใช้เหตุผล มีการปรึกษาร่วมกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม และผู้นำจะตัดสินใจกระทำการ โดยใช้เสียงส่วนมาก ถ้าหากคิดโดยรวบแล้ว นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนนิยม-ก้าวร้าวต่ำสุด เช่นเดียวกับนักเรียนนายร้อย จปร. แสดงว่า นักศึกษาส่วนมากไม่นิยมใช้วิธีการเผด็จการที่อาศัยการตัดสินใจโดยผู้นำเพียงคนเดียว โดยไม่มีการปรึกษากับสมาชิก

2. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบของนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ นักเรียนนายร้อย จปร. และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่านักเรียนนายร้อย จปร. น่าจะมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบอักษิณม-ยอมตาม และแบบอักษิณม-ก้าวร้าวสูงกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด เพราะว่านักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับความฝึกฝนอบรมให้มีลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร (Military leadership) ตามหลักฐานการฝึกอบรมที่นักเรียนนายร้อย จปร.¹ ซึ่งมีลักษณะความเป็นผู้นำอย่างเดียวกับแบบเสรีนิยม แบบประชาธิปไตยต่ำกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหลักสูตรการอบรมโดยทั่วไปเน้นไปในทางด้านวิชาการที่ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะแบบประชาธิปไตย และไม่มีการอบรมด้านระเบียบวินัยซึ่งเป็นลักษณะแบบเสรีนิยม แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษากลุ่มย่อย ๆ 5 กลุ่ม พบว่า มีทั้งความแตกต่างและไม่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนนายร้อย จปร. และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีก 4 กลุ่ม เป็นรายกลุ่ม และพบว่ามีความแตกต่างกันและไม่แตกต่างกันในระหว่างกลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยกัน แสดงว่า ลักษณะความเป็นผู้นำหรือวิธีการในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะถี่ถ้วนถี่ถ้วนเมื่อผลที่ได้คิดออกมาเป็นรายเฉลี่ยของจำนวนนิสิตทั้งหมด จึงไม่แตกต่างกันกับนักเรียนนายร้อย จปร.

การที่มีความแตกต่างกันและไม่แตกต่างกันเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประการแรก มหัทธนะและโครงสร้างของกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมีความกว้างขวางสลับซับซ้อนหลายลักษณะหลายประการ แม้แต่ในมหาวิทยาลัยเองบางกลุ่มหรือบางคณะก็มีสภาพแวดล้อม หลักสูตรการอบรมที่แตกต่างกัน ประการที่สอง น่าจะเนื่องมาจากว่า

¹แผนกจิตวิทยาผู้นำทางทหาร, หลักฐานการฝึกอบรมนักเรียนนายร้อย จปร. (กรุงเทพฯ: โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2513), หน้า 257-260.

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ผู้สอนได้ให้โอกาสแก่นักศึกษาทั่วไปได้ทำหน้าที่ผู้นำ
 ต่าง ๆ อยู่แล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษาโดยทั่วไปได้
 แสดงความสามารถต่าง ๆ ใหม่มากนัก นักศึกษาส่วนใหญ่จึงตื่นตัวและมีความคิดพิจารณา
 ปัญหาต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกันกับกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. ที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็น
 ผู้นำโดยตรง ประการที่สามน่าจะเนื่องมาจากว่า สถานการณ์ที่สมมุติขึ้นเพื่อต้องการจะ
 ทราบลักษณะการตัดสินใจของผู้นำ ในแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับนี้
 อาจจะไม่ใช่เป็นสถานการณ์ที่ต้องการการตัดสินใจแบบทหารโดยตรง ดังนั้นการตัดสินใจ
 ของนักเรียนนายร้อย จปร. จึงอาจจะไม่แตกต่างกับนิสิตจุฬาฯ หัก ๆ ไป และประการ
 สุกท้ายน่าจะเนื่องมาจากว่า การฝึกสอนและอบรมเกี่ยวกับผู้นำทางทหารในโรงเรียน
 นายร้อย จปร. ยังไม่มีผลที่จะทำให้นักเรียนนายร้อยบังเกิดลักษณะความเป็นผู้นำทาง
 ทหารได้เพียงพอ เพราะฉะนั้นนักเรียนที่ได้รับการฝึกสอนและอบรมกับบุคคลที่ตนมีความคุ้นเคย
 ภายในสถาบันของตนเอง ยังไม่ได้เผชิญกับโลกภายนอกที่มีปัญหาในค่านต่าง ๆ จึงทำให้
 นักเรียนนายร้อยยังไม่มี ความตื่นตัวกับการฝึกสอนและอบรมในค่านนี้ได้อย่างเต็มที่ มีข้อ
 สังเกตที่สำคัญที่ไ้ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 3 (คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์) มีลักษณะความเป็น
 ผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงสุด แสดงว่าสมาชิกของกลุ่มนี้จะมีการตัดสินใจโดยการปรึกษา
 ทหารหรือกับสมาชิกภายในกลุ่มและคำนึงถึงระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มในระดับที่สูงกว่านิสิต
 จุฬาฯ อีก 3 กลุ่ม แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. การที่เป็นเช่นนี้อาจจะ
 เนื่องมาจากว่าการอบรมของหลักสูตรเน้นไปในลักษณะของการปกครอง การบังคับบัญชา
 เช่นเดียวกัน แสดงว่านักเรียนนายร้อย จปร. ก็นิยมใช้วิธีการตัดสินใจกับปัญหาแบบ
 ประชาธิปไตยในระดับเดียวกันกับนิสิตกลุ่มนี้
2. นิสิตจุฬาฯ กลุ่มที่ 4 (คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี)
 มีลักษณะแบบเสรีนิยมสูงสุด แสดงว่าสมาชิกของกลุ่มนี้นิยมใช้การตัดสินใจแบบอิสระไม่ขึ้น
 แก่กัน ไม่คำนึงถึงระเบียบกฎเกณฑ์ ผู้นำไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิก อยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษา
 อีก 4 กลุ่ม

3. นิสิตจุฬารัฐ กลุ่มที่ 2 (คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์) มีคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตโนมัติ-ยอมตาม และแบบอัตโนมัติ-ก้าวร้าวสูงสุด แสดงว่า สมาชิกของนักศึกษาในกลุ่มนี้มีลักษณะความเป็นผู้นำที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองและเคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์และระเบียบวินัยอยู่ในระดับสูงกว่านิสิตจุฬารัฐ กลุ่มที่ 3 นิสิตจุฬารัฐ กลุ่มที่ 4 และนักเรียนนายร้อย จปร. ถ้ามีลักษณะแบบอัตโนมัติ-ยอมตามสูง แสดงว่า ผู้นำก่อนจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองจะมีการปรึกษากับบุคคลนอกกลุ่มก่อน เช่น คณะกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้ามีลักษณะแบบอัตโนมัติ-ก้าวร้าวสูง แสดงว่า ผู้นำจะตัดสินใจด้วยตนเองทันทีโดยไม่มีการปรึกษากับบุคคลอื่นเลย ลักษณะของกลุ่มนี้ไม่แตกต่างกับนิสิตจุฬารัฐ กลุ่มที่ 1 (คณะครุศาสตร์) แสดงว่า การตัดสินใจในลักษณะนี้อยู่ในระดับเดียวกันซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าหลักสูตรการอบรมเป็นไปในแนวเดียวกันแต่ต่างกันที่รายละเอียดและความลึกซึ้งของแต่ละวิชา

เกี่ยวกับเรื่องลักษณะความเป็นผู้นำในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกับการวิจัยอื่น ๆ เป็นส่วนมาก ที่การวิจัยเหล่านั้นได้ทำการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ ในการศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำระหว่างกลุ่มกัน เช่นผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ¹ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ลักษณะความแตกต่างความเป็นผู้นำของนิสิตที่เป็นผู้นำและที่ไม่เป็นผู้นำ" โดยใช้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ ปีที่ 1 เป็นประชากรในการวิจัย ผลการวิจัยของกัญญา ตะบุญพงษ์² ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" โดยใช้ นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครระดับ ป.กศ.สูง

¹ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ, วิทยานิพนธ์เล่มเดียวกัน.

² กัญญา ตะบุญพงษ์, วิทยานิพนธ์เล่มเดียวกัน.

และ ป.กศ.ต้น เป็นประชากรในการวิจัย นอกจากนี้ทั้งค่านบุคลิกภาพของผู้นำได้มีการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบทางค่านบุคลิกภาพต่าง ๆ ของผู้ที่มิมีบทบาทในการเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ กัน เช่น ผลการวิจัยของ วิลเลียมสัน (Williamson) และ โฮลท์ (Holt)¹ ได้ศึกษา "บุคลิกภาพของนักเรียนที่เป็นผู้นำ (Personality Characteristics of Student Leaders)" โดยใช้แบบรายการสำรวจบุคลิกภาพมินเนโซตา (The Minnesota Multiphasi Personality Inventory (MMPI)) ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคลิกภาพของที่เป็นผู้นำในกิจกรรมค่านการเมือง และที่เป็นผู้นำในกิจกรรมค่านอื่น ๆ ผลปรากฏว่ามีความแตกต่างกันระหว่างผู้นำสองประเภทนี้ ผลการวิจัยของคาร์สัน และพาร์คเกอร์ (Carson and Parker) ได้ศึกษาทางค่านจิตวิทยากับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นผู้นำและนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นผู้นำ โดยใช้แบบรายการสำรวจจิตวิทยาแคลิฟอร์เนีย (The California Psychological Inventory (CPI)) ผลปรากฏว่า สามารถแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่เป็นผู้นำและนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นผู้นำ²

การวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับของผู้วิจัย คือ การวิจัยของ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ และการวิจัยของกัลยา ตะมุนพงษ์ เพราะว่าผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับเดียวกัน (The Leadership Ability Evaluation) ผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ พบว่า นิสิตที่เป็นผู้นำมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นผู้นำ ส่วนนิสิตที่ไม่เป็นผู้นำมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยม และแบบอศนิยม-ก้าวร้าว สูงกว่านิสิตที่เป็นผู้นำ และนิสิตทั้งสองกลุ่มมีลักษณะความเป็นผู้นำแบบอศนิยม-ยอมตาม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยของกัลยา ตะมุนพงษ์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ ระหว่าง

¹ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

² Gary L. Carson and Clyed A. Parker, "Leadership and Profiles on the MMPI and CPI," College Student Personnel 7 (July 1966) : 14-18.

นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครที่เป็นผู้นำ และนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครที่ไม่เป็นผู้นำ

ส่วนการวิจัยของผู้วิจัยเองได้ศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนนายร้อย จปร. ชั้นปีสุดท้าย และนิสิตชายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีสุดท้าย โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ และกลุ่มที่ไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาทุกคนที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ต่างก็จะสำเร็จการศึกษาปีสุดท้ายและจะต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามวิถีทางของตน ดังนั้นทุกคนจะมีโอกาสที่จะมีบทบาทในการเป็นผู้นำตามแต่ภาวะและเหตุการณ์จะอำนวยให้ เราจะไม่สามารถชี้เฉพาะได้ว่า ต่อไปในอนาคตคนใดจะมีบทบาทเป็นผู้นำหรือไม่มีบทบาทเป็นผู้นำ อีกทั้งการวิจัยนี้จะช่วยให้มีข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำเพิ่มเติมอีกด้วย อีกประการหนึ่ง กลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้เช่นเดียวกับกลุ่มนิสิตจุฬา เนื่องจากว่านักเรียนนายร้อย จปร. โดยทั่วไปได้รับการฝึกสอนอบรมทางวิชาทหารเหมือนกันหมดไม่มีการแบ่งแยก

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. ที่นับว่าเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกสอนและอบรมเกี่ยวกับวิชาความเป็นผู้นำทางทหาร (Military Leadership) โดยตรง และกลุ่มนิสิตชายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยทั่วไปมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่ต่างกัน ควรจะได้มีการปรับปรุงให้มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ของผู้นำมากที่สุด ดังคำวิจารณ์ของ จอห์น ดี. เบลค (John D. Black)¹ และเหมาะสมกับสภาพของผู้ถูกทดสอบมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยนี้พบว่า นักศึกษาบางกลุ่มบางคณะมีลักษณะความเป็นผู้นำ

¹John D. Black, "The Leadership Ability Evaluation," in the Sixth Mental Measurements Yearbook, ed. Oscar Krisen Buros (New Jersey: The Gryphon Press, 1965), pp. 278-279.

แตกต่างกัน ดังนั้นควรจะได้มีการศึกษาริวิจัยเพื่อหาองค์ประกอบที่ทำให้นักศึกษาต่างกลุ่มแตกต่างกัน

3. ควรมีการวิจัยแบบทดลองในเรื่องพฤติกรรมการแก้ปัญหาภายในกลุ่มเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่ม โดยสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ กันหลาย ๆ แบบ

4. เมื่อทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นมีสุดท้ายควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มที่มีผู้นำแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อเปรียบเทียบกับแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation)

5. แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำที่สร้างขึ้นสำหรับบุคคลระดับนี้ควรจะให้มีความน่าสนใจ รุ่งใจ ทันสมัย และสร้างสถานการณ์ที่ให้เล็งลึกคิดสนใจมากกว่าที่เป็นอยู่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย